

**SYLABUS PRZEDMIOTU/MODUŁU ZAJĘĆ\***

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.  | Nazwa przedmiotu/modułu w języku polskim oraz angielskim<br>Traseologia / Traseology                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 2.  | Dyscyplina<br>archeologia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 3.  | Język wykładowy<br>polski                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 4.  | Jednostka prowadząca przedmiot<br>Instytut Archeologii                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 5.  | Kod przedmiotu/modułu<br>AR-S1-02-T                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 6.  | Rodzaj przedmiotu/modułu ( <i>obowiązkowy lub do wyboru</i> )<br>obowiązkowy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 7.  | Kierunek studiów (specjalność)*<br>archeologia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 8.  | Poziom studiów ( <i>I stopień*, II stopień*, jednolite studia magisterskie*, nazwa Kolegium Doktorskiego*</i> )<br>I stopnia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 9.  | Rok studiów ( <i>jeśli obowiązuje</i> )<br>I rok                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 10. | Semestr ( <i>zimowy lub letni</i> )<br>zimowy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 11. | Forma zajęć i liczba godzin ( w tym liczba godzin zajęć online*)<br>konwersatorium, 20 godzin                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 12. | Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu/modułu<br>w zakresie wiedzy: Znajomość podstawowych pojęć i terminologii stosowanych w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, szczególnie historii, antropologii kulturowej, w wybranych naukach przyrodniczych i naukach o ziemi, z którymi współpracuje archeologia. Znajomość podstawowych metod badawczych i narzędzi warsztatu archeologa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 13. | Cele kształcenia dla przedmiotu<br>Zdobycie wiedzy na temat analitycznych metod badania zabytków i interpretacji reliktyw archeologicznych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 14. | Treści programowe<br>1. Wprowadzenie. Czym jest traseologia? Terminologia, definicje.<br>2. Wyposażenie pracowni traseologa.<br>- Rodzaje mikroskopów, sposoby obserwacji próbek.<br>- Metody przygotowania próbek do obserwacji.<br>- Sposoby rejestrowania i analizowania wyników badań.<br>- Prezentacja mikroskopów.<br>3. Eksperymenty archeologiczne i źródła etnograficzne.<br>- Komparatywizm, etnoarcheologia, archeologia eksperymentalna.<br>- Zasady doboru danych etnograficznych<br>- Ograniczenia w czerpaniu ze źródeł etnograficznych i danych doświadczalnych.<br>4. Traseologia zabytków kamiennych.<br>- Ślady technologiczne, użytkowe i inne - teoria.<br>- Część praktyczna – analiza zabytku krzemiennego i sporządzenie raportu.<br>5. Traseologia zabytków kościanych.<br>- Ślady technologiczne, użytkowe i inne - teoria.<br>- Część praktyczna – analiza zabytku kościanego i sporządzenie raportu.<br>7. Traseologia zabytków metalowych.<br>- Możliwości badań i ograniczenia surowcowe. |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                         |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | - Ślady technologiczne, użytkowe i skutki konserwacji zabytków.<br>8. Traseologia zabytków ceramicznych.<br>- Perspektywy badań.<br>- Ślady technologiczne, użytkowe i residua.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                         |
| 15. | Zakładane efekty uczenia się<br><br>Zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych w archeologii.<br>Potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod badawczych, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji.<br>Wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Symbole odpowiednich kierunkowych efektów uczenia się, np.: K_W01*, K_U05, K_K03<br><br>K_W07<br><br>K_U05<br><br>K_K07 |
| 16. | Literatura obowiązkowa i zalecana ( <i>źródła, opracowania, podręczniki, itp.</i> )<br>Ogólna:<br>1. Korobkova G.F. 1999. Narzędzia w pradziejach. Podstawy badania funkcji metodą traseologiczną, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń<br>2. Małecka-Kukawka J. 2001. Między formą a funkcją. Traseologia neolitycznych zabytków krzemiennych z ziemi chełmińskiej, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń<br>3. Pyżewicz K. 2013. Inwentarze krzemienne społeczności mezolitycznych w zachodniej części Niżu Polskiego. Analiza funkcjonalna, Zielona Góra.<br>4. Nadal M. E., Roure E. C., 2004. Saw-toothed sickles and bone anvils: a medieval technique from Spain, <i>Antiquity</i> , Volume: 78, Number: 301, s. 637–646.<br>5. Mazzucco N. et al. 2022. Multiproxy study of 7500-year-old wooden..., <i>Nature. Sci. Rep.</i> 12, s. 1-16.<br>6. Zupancich A, Cristiani E. 2020. Functional analysis of sandstone..., <i>Nature. Sci. Rep.</i> 10, s. 1-13.<br>7. Luik, H. 2008. 'Could broken combs have had new lives?', <i>Eesti Arheoloogia Ajakiri (Estonian Journal of Archaeology)</i> 12 (2), 152-62.<br>8. Orłowska J., Osipowicz G. 2017. Optic observations on osseous uniserial harpoon heads, <i>Quat. Int.</i> , s. 1-10.<br>9. O'Flaherty R., 2007. A weapon of choice – experiments with a replica Irish Early Bronze Age halberd, <i>Antiquity</i> 81, s. 423–434.<br>10. Sych D. 2024. Traseology of metalwork..., <i>Sprawozdania Archeologiczne</i> 76(1), s. 99-121. (Referat)<br>11. Sych D. 2020. Ślady produkcji i użytkowania..., <i>Górnośląskie Raporty Arch.</i> 1m s. 101-109.<br>12. Sych D. 2017. Brązy pod mikroskopem, <i>Archeologia Żywa</i> 3(65), s. 24-27.<br>13. Forte V. 2022. Use activities, wear mechanism...., w: <i>Pottery, Function and use</i> , s. 13-35.<br>14. Gawron-Szymczyk A. 2022. Gaming pieces,..?, <i>Studia Archaeol. Brunensia</i> 27, s. 5-16.<br>15. Vieugue J. 2014. Use-wear analysis of prehistoric pottery, <i>JAS</i> 41, s. 622-630. |                                                                                                                         |
| 17. | Metody weryfikacji zakładanych efektów uczenia się:<br>Samodzielna analiza zabytku i przygotowanie raportu z obserwacji, referat, pisemna praca semestralna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                         |
| 18. | Warunki i forma zaliczenia poszczególnych komponentów przedmiotu/modułu:<br>Ocena: aktywny udział w zajęciach, frekwencja, pozytywne zaliczenie raportów, referatu i                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                         |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                  |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|
|     | testu końcowego                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                  |
| 19. | Nakład pracy studenta/doktoranta                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                  |
|     | forma realizacji zajęć przez studenta*/doktoranta*                                                                                                                                                                                                                     | liczba godzin przeznaczona na zrealizowanie danego rodzaju zajęć |
|     | zajęcia (wg planu studiów) z prowadzącym:<br>- wykład*:<br>- wykład online*:<br>- ćwiczenia*:<br>- ćwiczenia online*:<br>- laboratorium*:<br>- laboratorium online*:<br>- inne:                                                                                        | 20                                                               |
|     | praca własna studenta/doktoranta ( w tym udział w pracach grupowych) np.:<br>- przygotowanie do zajęć:<br>- czytanie wskazanej literatury:<br>- przygotowanie prac/wystąpień/projektów:<br>- napisanie raportu z zajęć:<br>- przygotowanie do sprawdzianów i egzaminu: | 10<br>10<br>10                                                   |
|     | Łączna liczba godzin                                                                                                                                                                                                                                                   | 50                                                               |
|     | Liczba punktów ECTS (jeśli jest wymagana)                                                                                                                                                                                                                              | 2                                                                |